

na Češkem. Vlada naj skrbi, da se bodo plačevali od moke povsod enaki tarifi in da se odpravijo povračila, ki jih dobivajo ogrski trgovci, ker prodajajo vsled njih ogrsko moko po taki ceni, da je nemogoča konkurenca češkim mlinarjem. Dr. Dyk pravi, da je vse to zlo zakrivil dualizem, katerega tako hudo napada, da ga pozove predsednik k redu. V zbornici je bilo jako malo poslancev, zato je pa zahteval dr. Lueger, predno je začel govoriti, naj jih predsednik prešteje, ako jih je za sklepčnost potrebno število navzočih. Ko mu predsednik odvrne, da se to zgodi le pred glasovanjem, začne dr. Lueger: Častite klopi in poslanci! kar je vzbudilo po zbornici mnogo veselosti. Bilo pa je v zbornici samo 50 poslancev. Govornik se pritožuje, da trgovski minister premalo skrbi za sestavo obrtnih zadrug, da škoduje na Dunaji gospodarsko društvo, ki ima javno podporo, obrtnikom, dalje da je minister prepopustljiv pri zlorabi tvrdskih imen. Na Dunaji je neka Anglo-Hungarija-Biscuit-Company-Limited, za katero tiče pa samo trije bratje z imenom Back pl. Begovacs itd. Lueger priporoča tudi ministru, naj bi ne skrival trgovinske pogodbe z Nemčijo, marveč naj jo objavi, da bodo ljudje pomirjeni ter da bodo imele trgovinske zbornice ter obrtne zadruge dovolj časa, da o njej izrazijo svoje mnenje.

Tržaški poslanec Stalitz je priporočal novih železniških zvez za Trst, zlasti pa progo iz Divače v Škofjo Loko.

Dne 9. julija je govoril trgovinski minister Bacquehem. Zagotavljal je, da mu je razvoj obrtnih zadrug jako pri srci in da bo obračal vedno svojo pozornost na nje. Glede železnic je pa rekel, da ni bilo mogoče letos veliko storiti za nje zaradi državnih financ. Glede lokalnih železnic je priporočal za vzgled Štajersko, ki jih podpira z deželnim denarjem. Kar se pa tiče trgovske pogodbe z Nemčijo, rekel je trgovski minister, da se ne more zato razglasiti, ker se glede trgovskih zvez pogajata državi tudi z drugimi vladami.

Dne 10. t. m. se je nadaljevalo ter končalo posvetovanje o proračunu za trgovinsko ministerstvo. V tej seji je odgovoril tudi finančni minister na Nabergojevo interpelacijo glede rabe slovenskega jezika pri odredbah ob odpravi proste luke in pa vpeljave nove užitnine. Minister je rekel, da je on za to skrbel, da so bile dotične odredbe objavljene v državnem in deželnem zakoniku uže pred 1. julijem, da je zaukazal napraviti tudi slovenske tiskovine ter da so carinski uradniki večinoma vešči slovenščini. Mi smo popolnoma prepričani, da se je gospodu ministru tako poročalo iz Trsta, da bi bilo pa res vse v takem lepem redu, nam ni znano.

V soboto dne 11. t. m. je odgovoril poljedelski minister na neka vprašanja, kaj misli vlada započeti, da se ne bi razširil mrčes „nona“, ki prizadeva gozdom silno škodo. Minister je rekel, da se je sicer res pokazala ta nevarna živalca po nekaterih krajih, pa se ne razširja tako, da bi bile potrebne izredne odredbe, ter da zadostujejo določbe gozdnega zakona.

Po tem je bilo na dnevnem redu posvetovanje o melioracijskem zakladu ter o proračunu poljedelskega ministerstva. Češki poslanec Formanek pravi, da bi se melioracijski zaklad moral zvišati od pol milijona na en milijon ter da bi se morale deliti iz njega podpore posameznim deželam primerno davku. Ker se pa to ne godi, zahteva češki narod samoupravo. Minister Falkenhayn je pa odgovoril Formanku, da je kriv češki deželni zbor, ako se malo stori za izboljšanje zemlje na Češkem, ker ne skrbi za potrebne deželne zakone.

Poslanec Adamek misli, da bi bilo veliko boljše, ako bi se melioracijski zaklad razdelil v deželne zaklade. Potem, ko je še poročevalec Rutovski govoril ter priporočal vladni predlog, bil je vzprejet pri glasovanju.

O proračunu poljedelskega ministerstva je govoril tudi naš poslanec Povše. Omenjal je uravnave Mirne in Krke na Dolenjskem in vipavskih hudournikov na Notranjskem. Priporočal je vladi, naj izdatno podpira napravo vodnjakov na Krasu in v Suhi Krajini. Govoril je o živinoreji ter rekel, da bi jo morala izdatneje podpirati vlada. Dejal je, da je skrajni čas, da se začno vinorejci podpirati z ameriškimi trtami ter z denarno podporo in posojili. Govornik meni tudi, da se bode pitje žganja najprej odpravilo s tem, ako se bo pospeševala sadjereja ter bodo ljudje napravljali več domačega mošta.

Dne 13. t. m. je odgovoril finančni minister na interpelacijo dr. pl. Fuchsa in tovarišev glede obdavčenja manualnih mašnih stipendij in pa slučajnih neredovitih dohodkov dušnih pastirjev. Minister dr. Steinbach je priznal, da so bile finančne oblasti semtertja pregoreče pri obdavčenju takih dohodkov ter da jih je bolje poučil zaradi tega s posebnimi odredbami.

Ta dan se je končalo posvetovanje o proračunu poljedelskega ministerstva, potem ko se je od vseh strani poudarjala važnost poljedelstva za našo državo ter se priporočalo vladi, da je podpira z vsemi močmi.

Vse tako, kakor druga leta. Sicer pa moramo priznati, da ima sedanji poljedelski minister resno voljo povzdigniti poljedelstvo ter pomagati kmetu. Tudi se je za njegovega ministrovanja uže mnogo storilo v tem pogledu, a storilo bi se še lahko več, ko bi ne rabila naša država toliko denarja drugje, na pr. za vojsko. Ali kaj hočemo, danes živimo v tako opasnih razmerah, da so stroški za vojsko, ki požre vsako leto mnogo milijonov goldinarjev, neizogibni. Prosimo pa Boga, da bi vsaj on poljedelskemu ministru pomagal ter nam dal nekoliko dobrih letin.

Politični pregled.

Domače dežele.

Dne 13. t. m. je imel klub konservativcev sejo. Zastopniki vseh skupin so naglašali nerazdružno skupnost. Mnogoštevilno zbrani člani so priredili načelniku

Hohenwartu navdušeno ovacijo, za katero se je zahvalil in obljubil, da boče tudi v prihodnje na čelu kluba z vsemi silami zagovarjati skupna načela. Glasila nemško-liberalne stranke so vedno pripovedovala o nejedinstvi v tem klubu ter o njega skorajšnjem propadu. Zadnji čas jim je posebno neljub postal ta klub ter bi se ga radi na vsak način iznebili. „Udaril bodem pastirja, in razkropile se bodo ovce“, ta svetopisemski rek je, kakor kaže, znan celo židovskemu zboru pri uredništvu „N. Fr. Pr.“ Po tem reku, misli si ta list v svojem nedeljskem članku, naj bi se ravnal grof Taaffe ter poklical grofa Hohenwarta v gosposko zbornico. Nam ni sicer grof Taaffe povedal svojega mnenja, ali mislimo, da se ne motimo, ako trdimo, da se zdi grofu Taaffeju Hohenwart bolj potreben v poslanski zbornici nego v gosposki.

Minoli teden so se zbrali na Dunaji udje mlado-češkega državnozbornskega kluba, da bi se posvetovali, kako stališče naj bi zastopal klub nasproti dr. Vašatyju glede njegovega govora v državnem zboru, v katerem je proti volji klubove večine napadal avstrijsko-ogrsko vnanjo politiko. Časopisi poročajo, da so se vsi klubovi člani odločno izrekli proti dr. Vašatyju ter izjavili, da se strinjajo glede vnanje državne politike popolnoma z nazori, katere je dr. Herold označil v svojem govoru pri splošni razpravi o državnem proračunu.

V delegacije so bili izvoljeni za Kranjsko: Šuklje, namestnik: Klun; za Goriško: Jordan, namestnik: dr. Gregorčič; za Dalmacijo: Klaič, namestnik: Bulat; za Štajersko: Heilsberg in Kokoschinegg, za Koroško: Nischelwitzer, za Trst: Burgstaller, za Istro: Bartoli, namestnik: Rizzi. Posvetovanja poslanske zbornice so se dne 16. t. m. odložila do jeseni.

Ogrska. — Ogrska poslanska zbornica je vzprejela dne 13. t. m. s 261 proti 99 glasom vladni predlog o reformi uprave za podlogo podrobni razpravi. Odsotnih je bilo 50 poslancev.

Vnanje države.

Nemčija. — Nemški cesar je zapustil Angleško dne 13. t. m. na večer. Prejšnji dan sta obiskala cesar in cesarica ministerskega predsednika lorda Salisburyja na njegovem posestvu. Ker se je mnogo govorilo, da bode najbrže pristopila tudi Angleška k trojni zvezi, izjavlja angleško časopisje, da ni na vsej govorici nič resnice. Pa tudi oficijalna izjava v angleškem parlamentu demantuje take trditve.

Francoska. — Kakor poroča list „Siécle“, namepravajo mnogoštevilni francoski narodni zastopniki, in sicer iz vseh parlamentarnih strank, poslati časten dar članu angleškega parlamenta Laboucheru ter se mu zahvaliti za stavljenjo, Francoski prijazno interpelacijo v angleškem parlamentu.

Narodno-gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

XII. Zbornični tajnik poroča, da se je gremij tiskarjev in črkostavcev v Pragi obrnil s peticijo do vis.

poslanske zbornice, do vis. ministerstva finančnega in pravosodnega za premembo tiskovnega zakona in odpravo časniškega in koledarskega kolka ter prosii zbornico, da bi priporočala prošnjo.

V peticiji se izraža nadeja, da se bode visoka poslanska zbornica za to potegnila, da postanejo tudi avstrijska časniška in tiskarska podjetja deležna tistih koristi in pravic v tiskovnih rečeh, katere uživajo taka podjetja uže dolgo časa po skoraj vseh kulturnih državah evropskih, in da ne bodo še dalje izključena od tega tiskovnega prava, katero je tako rekoč postalo mednarodno pravo, vsaj kolikor se tiče teh držav.

Bremena, katera so avstrijske tiskarne doslej morale nositi, izključujejo jih od vsakeršnega mednarodnega tekmovanja in ovirajo njih obrtno delavnost, ker jim jemljejo sposobnost za občno konkurenco. Dandanes se dotični krogi sploh pritožujejo, da domači tiskarji hodijo v inozemstvo in da zlasti tam tiskani spisi, sosebo ilustrovani časopisi preplavljajo Avstrijo v škodo domači podjetnosti.

Glavni vzrok so neenaki pogoji za izdelovanje pri nas in v tujini. Po inostranskih deželah imajo tiskarski podjetniki veliko ugodnosti, mi pa ne vemo še nič o njih, dasi tudi niso delavske plače po tukajšnjih tiskarnah, če ne večje, gotovo pa nič manjše nego po inozemskih.

Potem preide peticija k posameznim točkam in govori o pritožbah glede časniške kavcije, prepovedane svobodne javne kolportaže časnikov, objektivnega postopanja v tiskovnih rečeh, časniškega in koledarskega kolka in završuje po obširnem utemeljevanji s prošnjo:

Visoka poslanska zbornica naj sklene zakonske načrte, s katerimi se

- 1.) odpravi časniška kavcija,
- 2.) dovoli javna kolportaža časnikov in neperiodičnih tiskovin,
- 3.) opusti objektivno postopanje in policijska konfiskacija,
- 4.) izloči iz zakona določba, vsled katere sme politično oblastvo vzeti koncesijo za tiskarno, in ob enem določi z zakonom, da zadošča, če se tiskovine predložijo tiskovnim oblastvom tedaj, kadar izidejo, in naposled
- 5.) odpravi časniški in koledarski kolek.

Ko je bil poročevalec, kar je bistvenega v peticiji povedal, predlagal je v imenu odsekov: Častita zbornica naj blagovoli to peticijo podpirati.

Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič ne pritrjuje, da bi se odpravil časniški in koledarski kolek, ker bi vsled tega manjše državne dohodke bilo pokriti z drugimi davki, ter predlaga, naj zbornica ne priporoča te točke peticije.

Gospod zbornični svetnik Maks Krenner meni, da ni ugovor gospoda predgovornika tehten, in priporoča predlog odsekov.

Gospod zbornični svetnik Anton Klein govori za odsekov predlog.